

Gamla Uppsala
Montessori
förskola

Verksamhetsplan

- Skriftlig beskrivning av förskolans planerade verksamhet

Denna verksamhetsplan bygger på verksamhetsplan från 2016 , reviderad 2018-06, färdigställd 2018-09-21

Inledning

Vår verksamhetsplan grundar sig på förskolans nuvarande och historiska traditioner där vuxna och barn i samspel byggt upp en trygg utvecklande miljö, både fysiskt, socialt och emotionellt. Idag är vi en montessoriförskola som kontinuerligt diskuterar pedagogiska idéer och metoder i jämförelse till andra pedagogiska strömningar, ny forskning och influenser i samhället. Vi vill vara en förskola med högkvalitet och varm stämning.

Innehåll

Inledning.....	2
Lagar och förordningar som ligger till grund för denna plan	4
Skollagen (2010-800).....	4
Kapitel 8, Förskolan	4
Läroplanen för förskolan 1998, reviderad 2016.....	5
Montessoripedagogik.....	5
Barnens känsliga perioder.....	5
Frihet att välja	5
Montessorimaterialet.....	6
Syfte och målbild	7
Vår vision/motto	7
Vår värdegrund.....	7
Definition av verksamheten	7
Normer och värden	7
Utveckling och lärande.....	8
Barns inflytande	9
Förskola och Hem	9
Övergång och samverkan	9
Uppföljning, Utvärdering och Utveckling.....	10
Utvärdering av målen från föregående plan	10
1. Systematiskt kvalitetsarbete	10
2. Interkulturalitet	11
2018-2019 års mål för verksamheten	12

Lagar och förordningar som ligger till grund för denna plan

Skollagen (2010-800)

4 § Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare.

5 § Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Kapitel 8, Förskolan

2 § Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

8 § Huvudmannen ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö.

9 § Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.

Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska förskolechefen se till att barnet ges sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna.

10 § Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

11 § Personalen ska föra fortlöpande samtal med barnets vårdnadshavare om barnets utveckling. Minst en gång varje år ska personalen och barnets vårdnadshavare därutöver genomföra ett samtal om barnets utveckling och lärande (utvecklingssamtal). Förskollärare har det övergripande ansvaret för utvecklingssamtalet.

Läroplanen för förskolan 1998, reviderad 2016

Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. (Skolverket 2016, sida 5)

Montessoripedagogik

Barnet är alltid i centrum i montessoripedagogiken. I en noggrant förberedd miljö formar läraren sitt arbete efter barnens individuella förutsättningar. Till grund för pedagogiken ligger en mycket positiv syn på barns förmåga att utvecklas på sin nivå efter egen förmåga.

(Skjöld Wennersköld, Kristina & Bröderman Smeds, Marie (2009) *Montessoripedagogik: i förskola och skola*. Stockholm: Natur & Kultur.)

Det är de små barnen (från födseln till sex år), som har möjligheten att skapa en bättre och starkare människa och därigenom en bättre värld, om bara vi vuxna inte hindrar deras naturliga utveckling! De små föds inte med färdiga beteendemönster, utan måste själva skapa dessa i ett intimt samspel med omgivningen. Vår uppgift, som vuxna, blir därför att skapa en miljö, som gynnar barnets utvecklingsprocess.

(Montessori, Maria (1987) *Barnasinet – The Absorbent Mind*. Stockholm: Macbook.)

Montessoripedagogiken bygger på noggranna observationer av barns utveckling och vilar på tre grundtankar:

Barnens känsliga perioder.

Maria Montessori märkte att barnens intressen, upptäckarglädje och vilja att lära nytt varierar med ålder och mognad. Dessutom observerade hon att intresseförändringar följer ett givet mönster, som är detsamma hos alla barn. Från de allra tidigaste intressena för viljan att äta själva, lära sig gå och prata, till intresset för läsning, matematik, rymden och världen. Hon fann att barn under sina olika mognadsstadiet är speciellt mottagliga för olika slags kunskap. Hon insåg därför det värdefulla i att ta tillvara på intresseperioderna, som hon kallade "känsliga" eller "sensitiva" perioder.

Frihet att välja

Inlärning som knyter an till ett barns eget utvecklingsstadium, går lättare. Genom att ta tillvara på barnets spontana lust för arbete och låta dess eget intresse vara motiv nog för att söka kunskap, får barnet den frihet som stimulerar lärandet. Det kan då utveckla den avundsvärda förmågan att koncentrera sig på en intressant uppgift, försjunka i den och upprepar övningen om och om igen. Frihet att välja aktivitet och möjlighet att arbeta ostört i egen takt är två viktiga förutsättningar i pedagogiken.

Montessorimaterialet

För att kunna möta barns behov av stimulans och aktivitet utvecklade Maria Montessori arbetsmaterial för alla tänkbara intresseriktningar och mognadsstadier. Materialet är inte det viktigaste i pedagogiken men det är en god hjälp på vägen. I ett montessoriklassrum finns material både för praktiska, intellektuella och sinnestränande övningar. Alltifrån skokräm och putstrasor till sinnrikt material som tränar logiskt och matematiskt tänkande. Material som övar upp skrivförmåga, språk, ordkänsla och grammatik. Men också saker som tillåter barnen träna syn, hörsel, lukt, smak och känsel.

Montessoris idé om inläring handlar om att gå från det konkreta till det abstrakta. Matematikmaterialet visar till exempel klart och tydligt hur och varför man mäter och räknar på ett visst sätt. När ett barn väl förstått matematikens uppbyggnad, är det dags att lämna materialet och lösa abstrakta problem utan hjälpmedel. Så gott som allt material fyller flera funktioner. Samtidigt som man tränar matematiska storheter, övar man upp känslan för skillnader mellan dem och förmågan att handla och tänka praktiskt. De flesta material är också självrättande. Barnen får uppleva tillfredsställelsen av att själva se att de lyckats med en uppgift.

Källa: www.montessoriforbundet.se

Syfte och målbild

Denna plan syftar till att kontinuerligt utveckla och förbättra verksamheten. Mål och riktlinjer kopplas till långsiktig vision/motto, förskolans värdegrund och de pedagogiska strategier och metoder pedagogerna använder för att sträva mot målbilden.

Vår vision/motto

Trygg utveckling

Vår värdegrund

1. Att hjälpa barnen göra det själv
2. Att skapa trygg, harmonisk, kärleksfull och lugn miljö
3. Att erbjuda utmanande och utvecklande miljö, utifrån varje barns behov och intresse

Definition av verksamheten

Definitionen bygger på utvalda läroplansmål och protokoll från pedagogiska diskussioner

Normer och värden

Vi strävar efter att förskolan ska vara en miljö som genomsyras av kärlek, trygghet och ett demokratiskt klimat där alla barn blir synliggjorda och bekräftade för sina unika egenskaper.

(kursiverad text hämtad från självskattningsdiskussioner våren 2018)

Vi skapar möjligheter för barnen att komma med åsikter och tankar som vi tar på allvar och bygger vidare på tex i samlingar eller vid beslut om högtider eller inköp mm. Vid samling är det pedagogernas ansvar att skapa möjligheter och klimat som främjar för att alla barn ska kunna, våga och vilja uttrycka sig. Men vi pressar ingen att svara på frågor, vi ser till att barnen får tid på sig att komma in i tanken att de får uttrycka sig om allt på förskolan. Demokrati kan handla om tid.

Vi har ett respektfullt bemötande när barnen kommer till oss pedagoger, i konflikt får barnen alltid uttrycka sina känslor och vi lyssnar färdigt. Vi arbetar med lågaffektivt bemötande vilket vi tänker gynnar ett demokratiskt arbetssätt.

Vi strävar efter att varje barn utvecklar tillit till sig själv och förmåga till självständighet, ansvar, solidaritet och empati.

Att få uttrycka sina tankar kan vara ett sätt att lyfta barns egenvärde. Vi ser barnens kompetens, deras egenvärde. Det kompetenta barnet. Vid vissa situationer kan vi se våra brister men i helhet arbetar vi med denna punkt som grund. Att barnen ska tycka om sig själva som personer. Vi kan se att barnen inte alltid gör detta, och vi behöver hitta sätt för att arbeta med detta. Att kunna bli mer enade i vårt tänk kring barnen bör vara en strävan. Vi kan göra olika, men diskussionen är viktig när vi gör väldigt olika så att det inte blir svårt eller en krock för barnet.

Självkänsla - allt jag gör och säger kan bli fel. Vi vill hellre att barnen ska bli stärkta och få den där härliga känslan "JA, jag kunde!". Då är det viktigt med vårt bemötande och vad vi säger. Att vi förväntade oss och visste att de skulle klara det. Det kan handla om ordval, uppmärksamhet och inlevelse.

Vi lyfter också barnens egenvärde när vi ser varje barn och hälsar eller säger hejdå och uppmärksammar att de varit borta eller sjuka och om något har hänt i deras familjer. Att vi saknar den som varit borta och att det märks. Denna omsorg tror vi visar varandras värde. Nu när några av pedagogerna är borta saknar vi dem, det påverkar oss.

Vi ger barnen redskap till att bearbeta och lösa konflikter, som bygger på respekt för varandra.

Vi strävar efter att varje barn skaffar förståelse för alla människors lika värde oberoende av kön, ålder, utseende, social eller etnisk bakgrund.

Vi strävar efter att varje barn utvecklar sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor.

Vi strävar efter att varje barn utvecklar respekt för allt levande och förståelse för sin egen delaktighet i en hållbar miljö.

Utveckling och lärande

Gamla Uppsala Montessoriförskola har sin grund i montessoripedagogiken där miljön är förberedd och formas efter barnen i den aktuella barngruppens behov och intressen. Undervisning, omsorg och utveckling bildar en helhet i verksamheten.

Varje barn får möjlighet att utveckla sin personlighet utifrån sina inneboende möjligheter individuellt och i samvaro med andra barn.

Miljön är öppen, innehållsrik och inbjudande med plats för upptäckande lek, lustfyllt lärande, kreativitet som utgår från barnets erfarenheter, intressen och behov. I montessoriförskolan kallar vi miljön för den förberedda miljön. Den är estetiskt stimulerande och gjord för utforskande för många olika intressen. Var sak har sin plats i miljön och barnen plockar själva fram och tillbaka på samma ställen, vilket även gör det lättare att orientera sig. Miljön ska vara anpassad så att den är utvecklande fysiskt, psykiskt, intellektuellt, emotionellt och socialt. I montessorimiljön finns några olika områden: Praktiska Livet-övningar. Sensoriska övningar. Språk, Matematik och Kultur. Gamla Uppsala Montessoriförskola erbjuder också skapande, konstruktion, Motoriska övningar och Projektarbete.

Vi skapar förutsättningar för att varje barn utvecklar förmåga att lyssna berätta, reflektera och ge uttryck för sina uppfattningar. Vi arbetar i olika stora och åldersblandade grupper för möjlighet till olika typer av relationer och kommunikation.

Barns inflytande

Gamla Uppsala Montessoriförskola har 2014–2015 haft fokus på att förbättra vårt arbetssätt kring barns inflytande. Vi har ökat vår medvetenhet kring hur vi kan arbeta med rättigheter och skyldigheter i ett socialt sammanhang, deltagande och ansvar för beslutsfattande och hur varje barn får ett reellt inflytande över verksamheten. Det ska synas på vår förskola vad barnen är intresserade av och vill arbeta med.

(från utvärdering av utvecklingsområden 2015)

Barns inflytande präglar vårt arbetssätt och verksamhetens innehåll. Enligt värderingar i ansvarstagande kultur jämfört med lydnadskultur prioriterar pedagogiken att utveckla barnens förmåga att ta ansvar för sina handlingar, att fatta beslut och uttrycka sina tankar, att påverka sin livssituation och identifiera sina egna behov och intressen.

Vi arbetar medvetet med barnens förmåga att bedöma konsekvenser av sina handlingar. Vi uppmuntrar och stärker barnens engagemang och vilja att ta ansvar för miljö. Vi tar tillvara barnens tankar och idéer för att utgå ifrån dem i vår verksamhet. De behov som barnen själva på olika sätt ger uttryck för, ligger till grund för utformning av verksamheten och pedagogisk miljö. Det fria valet av aktiviteter genomsyrar arbetssättet. Vi är lyhörda och visar respekt för barnen när de uttrycker sin vilja på olika sätt, både verbalt och genom deras agerande. Varje barn har möjlighet att komma med sina åsikter och därmed kan påverka sin situation.

Vi strävar efter att arbeta mer med utvärdering av verksamheten tillsammans med barnen i direkt anslutning till aktiviteter. Vi kommer oftare att ha barnsamtal och intervju för att med hjälp av pedagogisk dokumentation följa upp barnens lärande. Vi strävar efter att oftare följa upp och utvärdera barnens delaktighet och möjlighet att påverka verksamheten utifrån sina perspektiv, frågor och idéer. Vi ska synliggöra barnens inflytande för barnen, så att deras åsikter har betydelse.

Förskola och Hem

Gamla Uppsala Montessoriförskola arbetar aktivt för att förbättra vårt samarbete med hemmen. Vi vill att vår dokumentation i hög grad ska representera barnens aktiviteter och intressen så att hemmen blir involverade i barnens vardag. Vi erbjuder familjerna flera former att vara delaktiga och kunna påverka vår verksamhet, som exempel: föräldramöten, möjlighet att hälsa på i verksamheten, veckobrev och utvecklingssamtal.

Vi utvärderar terminsvis och kontinuerligt vårt inskolningsarbete och förändrar formen så att den passar för de barn och familjer som går på förskolan. Vi arbetar för ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen.

Övergång och samverkan

Gamla Uppsala Montessoriförskola vill stödja barnens lärande och utveckling i ett långsiktigt perspektiv. Vi samarbetar med nya skolformer för att övergång ska bli så bra som möjligt för varje barn och familj. Vi arbetar i enlighet med de riktlinjer och underlag för övergång mellan skolformer som Uppsala Kommuns förskolor använder. Se Uppsala Kommuns Hemsida för mer information.

Uppföljning, Utvärdering och Utveckling

Sedan 2014 har Gamla Uppsala Montessoriförskola utbildat och ökat vår förståelse för vikten av ett systematiskt kvalitetsarbete. Vi har arbetat med olika arbetsmetoder över verksamhet, utbildning och egna insatser. Vi har utarbetat nya former för pedagogisk dokumentation och utvärdering av verksamheten.

Utvärdering av målen från föregående plan

Utvecklingsområden:

2016 valde vi att prioritera dessa två områden i verksamheten:

1. Systematiskt kvalitetsarbete: utvärdering, uppföljning och utveckling
2. Antidiskriminerings- och likabehandlingsarbete: interkulturalitet i fokus

1. Systematiskt kvalitetsarbete

Efter utvärdering 2017 ville vi:

- Öka pedagogisk medvetenhet kring systematiskt kvalitetsarbete
- Utveckla mer professionellt språk i dokumentation och diskussioner
- Fortsätta med reflektionsmöten, brev inför samtal och projekt för helhetsbild och ökat engagemang
- Flytta fokus från diskussionen kring bedömning av barn, till diskussion kring arbetsmetoder och förhållningssätt för att uppnå läroplansmål.

Det har vi gjort genom:

1. Reflektionsmöten.

Förskollärare har träffats en gång i veckan för att diskutera förskolans verksamhet och kvalitet utifrån mål i läroplanen, genom punkter i verktyget för självskattning: BRUK. Aktuella frågeställningar och projekt har kopplats till teori och styrdokument. I protokoll från diskussioner syns mångfald, olika perspektiv på samma situation, interkulturellt förhållningssätt och ett professionellt språkbruk.

2. Veckobreven. Samarbete.

Varje vecka skriver varje pedagog en del av veckobrevet, som skickas till familjerna och sätts upp på förskolans dörr. I mitten av terminen bestämde vi att lägga större fokus på pedagogisk dokumentation medan veckobrevet kortades ner en aning. Vi vill fortsätta diskutera vår dokumentation så att den används konstruktivt för att förbättra verksamheten och förutsättningarna för varje barns lärande.

3. Brev inför utvecklingssamtal.

Inför utvecklingssamtal skriver pedagogerna ett brev kring varje barns utveckling och lärande utifrån särskilda rubriker. Breven behandlas på avdelningsmöten eller under planeringstid för att de ska få olika pedagogers perspektiv. Diskussionerna leder till idéer om utvecklingsområden och utmaningar

för varje barn. Arbetsättet fungerar bra och vi har fått positiv respons från familjerna. Vi ska fortsätta granska brevens struktur kontinuerligt för att täcka alla läroplansmål.

4. Projekt

Under vårterminen fortsatte projekten i de fyra grupperna på förskolan. Varje grupp planerade sina aktiviteter och utflykter utifrån projektidén. Många barn uppskattar engagemanget i gruppen då vi gjort någonting på samma ide under en längre tid. Projekten har dokumenterats löpande. Flera grupper upplevde att vi kunde ha gått tillbaka till projektets ide och frågeställningar/metodval/grunder oftare för att hålla tråden. Dokumentationen gjordes av ansvariga pedagoger i samarbete. Samarbetet fungerade mer och mindre bra.

Sammanfattningsvis har vi uppfyllt våra mål bra under terminen. Språket på reflektionsmötena har hållit en hög nivå och veckobreven håller också en professionell ton. Vi visar att utbildningen som vår förskola tillhandahåller vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. De nya arbetsmetoder som skapas genom projekten och veckobreven tas väl emot av pedagoger och provas. Vi samarbetar exempelvis kring hur projekten ska synas, på väggen eller i vilken form i pärmarna? Nya reflektion och dokumentationsmallar har lyfts och provats.

Slutsatser och framåtblick

Vi är inte riktigt framme vid målet att göra bedömningar om vår utbildning sker i enlighet med de mål som sätts upp. Vi dokumenterar inte heller i hög grad vad vi gör för att förbättra förutsättningarna för barnen att lära, utvecklas och ha ännu roligare på förskolan. Vi behöver tydliggöra mål och framåtblickande utvärdering i den dagliga dokumentation vi gör mer.

2. Interkulturalitet

Mål: Utveckla vårt samarbete med hemmet kring interkulturalitet, likabehandling och normkritiskt tänkande.

Vad har vi gjort (mars 2017):

- I vårt likabehandlingsarbete så är samarbetet med hemmet en stor och viktig del då det är vårdnadshavaren som kan hjälpa barnen att förmedla deras hemkultur och vad som är viktigt för just dem.
- Vi har arbetat mycket med att hitta nya vägar för samarbete med interkulturellt fokus inom områden som inskolningskolningssamtal och vid högtider och firanden.
- Vi har även utvecklat innehållet i våra föräldramöten där vi förberett och initierat diskussioner tillsammans med familjerna kring normkritik och interkulturalitet.
- I våra veckobrev får familjerna uppföljning och information kring vårt arbete tillsammans med barnen.

Vad ska vi göra (juni 2017):

- Vi kommer att fortsätta att uppmuntra familjerna att bidra med information kring vad som är viktigt för just dem och deras familj.
- Vi kommer att fortsätta att utveckla innehållet i våra inskolningssamtal samt att uppmuntra familjerna att bidra med material i form av sånger, lekar och saker som vi sedan kan arbeta med tillsammans med barnen.
- Vid högtider och firanden kommer vi fortsätta att engagera familjerna då de kan hjälpa oss att visa vad som är viktigt vid varje tillfälle.

- Våra veckobrev kommer även fortsättningsvis att vara en viktig informationskälla där vi förmedlar vårt och barnens arbete och aktiviteter.
- Våra föräldramöten kommer fortsätta att ha dessa teman som fokus.

Hur gick det (september 2018):

- Vi har upptäckt att föräldrarna inte visar ett stort intresse av att dela med sig av sin kultur av olika anledningar.
- Vi fortsätter att visa intresse och förmedlar vår syn på interkulturalitet och normkritiskt tänkande på inskolningssamtal och föräldramöten.
- Med hjälp av veckobrev så informerar vi kring vårt arbete med barnen samt att vi uppmanar föräldrarna att bidra, men kommer inte att fortsätta att ha det som fokusområde då intresset och viljan inte finns hos någon av familjerna.
- Veckobrevet är fortfarande vår viktigaste informationskälla och där kan vi väcka föräldrarnas intresse och tankar samt uppmuntra diskussioner kring normer och värden.

2018-2019 års mål för verksamheten

Våren 2018 beslutade vi att utvecklingsområden för verksamheten är:

1. Systematiskt kvalitetsarbete: utvärdering, uppföljning och utveckling
2. Antidiskriminerings- och likabehandlingsarbete: Jämställdhet